Ашихміна К.О.
магістрант,
Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ АВІАЦІЇ ТА РОЗРОБКА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВНИКА АВІАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Значну частину лексичного складу мови становить термінологія. Стрімкий розвиток науково-технічної інформації ставлять перед дослідниками, що займаються проблемою терміна, все нові завдання як теоретичного, так і практичного характеру.

Разом з тим, проблеми типологічних досліджень науково-технічної термінології все ще залишаються найменш розробленими, думки про те, що і як слід вивчати, різнорідні, відомості недостатні. Роботи з типології термінів і терміносистем зазвичай обмежуються описом окремих груп слів, відібраних за принципом рівної предметної віднесеності, розрізнених фактів, окремих сторін і проблем спеціальної лексики, не спостерігається єдності в предметах опису, цілях, методиках, алгоритмах роботи.

Як об'єктивно виниклий об'єкт терміни і терміносистеми існували задовго до становлення наукової дисципліни термінознавства, предмет же справжнього дослідження – термінологічні типи – ідеальний і історичний, формується в міру прогресивного усвідомлення термінознавчою наукою прихованих раніше сторін об'єктивних феноменів. Видається, що предметом типологічного термінознавства служить також опис єдиних принципів типологізації спеціальних об'єктів, алгоритму використання методів дослідження, виявлення типів в полі формальних, семантичних, еволютивних, функціональних характеристик термінів і термінологій, розробка прикладних продуктів. Аналіз монолінгвальних терміносистем та їх елементів передбачає інвентаризацію кожного окремого рівня опису, виявлення основних параметрів дослідження, універсальних і диференціюючих типологічних категорій, встановлення системного ізоморфізму та алломорфізму.

Типологічне термінознавство орієнтується як на форму, так і на зміст спеціальної одиниці, тобто і на структурну, і на контенсивну типологію.

Термін використовується в якості операційної одиниці, зручною в порівнянні різні терміносистем, в порівнянні істотних характеристик мови для спеціальних цілей.

Лексикографічна практика є невід'ємною і важливою частиною науки про мову. При цьому дані словника можуть використовуватися у якості матеріалів дослідження, та навпаки, сам словник може виступати у якості кінцевого результату, практичний висновок наукової діяльності.

Українська авіаційна термінологія на сьогоднішній день мало досліджена, що спричинено розвитком авіації в Україні, який почався у XX ст. Формування термінів цієї галузі нерозривно пов'язане з поступом авіації, насамперед як різновекторної галузі. На початку 90-х рр. XX ст. українська авіаційна термінологія стала об'єктом лінгвістичного дослідження, що зумовлено наданням українській мові статусу державної та її інтеграцією в усі сфери національної науки й техніки. До сьогодні у вітчизняній термінографії ми спостерігаємо спроби лексикографування фахових одиниць. Активний розвиток науки й технології у сфері авіації, постійне утворення і залучення нових термінів спричинюють збільшення термінологічного корпусу.

З'являється потреба у створенні словника, який буде відображати понятійно-термінологічний апарат різних галузей авіації. Традиційна методика складання таких словників спиралася лише на реєстрацію і тлумачення терміна і не враховувала системність наукових понять, позначених термінами. Ця методика вимагає перегляду з'ясування сутності терміну як особливого елемента мови і частини певної терміносистеми, що передбачає вирішення деяких проблем термінознавства і його уніфікації.

Сьогодні широко поширюються електронні версії самих різних словників. На відміну від традиційних словників електронний словник поряд з текстом і графічними зображеннями може містити весь спектр медіаоб'єктів, включаючи відео – та анімаційні фрагменти, звук, музику та інше. Фактично багато словників, які сформувалися в мовній атмосфері середини минулого століття, сильно застаріли.

Отже, електронний словник це ефективний інструмент дослідження, використання якого може сприяти більш продуктивному накопиченню інформації. Проте, звичайно, найголовніша перевага якісних електронних словників – одночасний пошук не тільки за назвою словникової статті, але і по всьому величезному обсягу тлумачень словника, що не представляється можливим в паперовому варіанті. Такий пошук створює багатовимірний портрет слова, при цьому з глибин словникової статті витягуються

конкретні приклади його використання і стійкі вирази, в яких слово зустрічається. Дуже важливо, що електронні словники використовують останні досягнення лексикографії.

Бокоч Т.П.
викладач,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ВНУТРІШНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ КОГНІТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Численні дослідники в галузі фразеології виділяють фразеологію як лінгвістичну дисципліну, об'єктом якої є сталі словесні комплекси (І.І. Чернишова, В.М. Телія, О.В. Кунін). Хоча слово є основною мовною одиницею, фразеологізми несуть набагато більше інформації і їх слід вивчати та враховувати в різних аспектах: когнітивному, лінгвокультурологічному, функціональному тощо.

Розвиток фразеології в руслі когнітивно-дискурсивного підходу вимагає залучення різних знань та дисциплін, що включає і утворення когнітивно фразеологічних одиниць. Надаємо перевагу голістичному концепту, в якому когнітивна лінгвістика займається мовою як субсистемою когніції, тобто ментальною системою знань: мовна здатність і когнітивні здатності нероздільно пов'язані між собою.

Під когнітивною моделлю (структурою) розуміємо, за М.М. Полюжиним, максимально узагальнену схематизовану уяву про концептуальну базу значення. Когнітивні моделі – це структуровані сфери знань, що представляють комплексні структури знань і репрезентують досвід людини, набутий упродовж життя.

У когнітивній парадигмі фразеологізм розуміють як мікротекст, структуризація якого відбувається під час інтерпретації його семантичної інформації носієм мови у просторі культурного знання [4, с. 2]. Когнітивно-фразеологічні одиниці як конституенти фразеологічної системи мови використовуються носіями мови для опису когнітивних процесів та станів. Когнітивно-фразеологічні одиниці в німецькій мові складають